

kapping

nógvar pengar. Vit hildu tað vera órimiligt, at sølan skuldi ganga fyri seg á hendan hátt, men vit mistu ikki mótið.

Tað var tá, at tíðindasíðan in.fo sá dagsins ljós, og tað er í grundin ótrúligt, at in.fo eftir fáum árum hevur yvirhalað Portalin sum fremsta tíðindamiðilin í Føroyum. Hetta vísir enn einaferð, hvussu ótrúliga arbeidssom og framfýsin starvsfólkini í Miðlahúsinum eru.

Týðandi flyting

Tað var ein stórhending, tá ið Sosialurin í 2006 flutti av Argjum og í Vágsbotn. At fáa adressu á Tórsgøtu 1, mitt í Havnini, var eitt stórt frambrot. Samstundis menti Sosialurin seg til eitt veruligt miðlahús við fleiri miðlum – bløðum, internetsíðum, Rás2 og einum húsi at hýsa tiltøkum av ymsum sløgum.

Allir pílir peikaðu uppeftir. Optimisman var stór, og tað gekk væl á øllum økjum í samfelagnum – eisini í miðlaverðini.

Miðlahúsið keypti Rás2 og hevði stórar ambítiónir við útvarpsstøðini, sum í tíðarskeiðum var á hædd við Útvarpið, sum hevði stóra almenna milliðnaupphædd at brúka. Tað var tó trupult at halda støði í longdini, tí alt bygd á inntøkum av marknaðinum, og samstundis kappaðist Kringvarpið av øllum alvi á sama marknaði fyri at forða framgongdini hjá Rás2. Tað lukkaðist eisini partvíst almenna risanum at kúga privatu útvarpsstøðina, og sum vanligt stóðu politikararnir bara og hugdu at órimiligu kappingini.

Broytingartíðir

Seint í 00'unum rakti altjóða búskaparkreppa, og hon merktist eisini í Føroyum og í miðlaverðini, har fortreytirnar eftir stuttari tíð broyttust munandi. Hetta kostaði dyrt hjá fleiri miðlum, og summir hóðraðu ikki undan.

Samstundis var internetið blivið so útbreitt og framkomið, at øll í grundini kundu gera tíðindi, og á netinum forvæntaðu fólk, at tað mesta skuldi verða ókeypis.

Enn ein broytingartíð var fyri framman, og blaðútgáva kom undir trýst, samstundis sum Miðlahúsið umvegis in.fo og Rás2 kom í dagligt samband við fleiri føroyingar enn nakrantíð áður.

Í dag er framvegis kapping millum føroyskar miðlar, men hon kennist ikki so hörð, sum hon plagdi at vera. Nú er kappingin í eins stóran mun við Google og Facebook, sum bjóða føroyingum nýggjar lýsingamøguleikar.

Miðlahúsið hevur føroyskar miðlar á føroyskum máli, sum fyrst og fremst fáast við føroysk viðurskifti, og tað verður tað eisini brúk fyri frameftir, hóast innihaldið á internetinum er tó hugsandi stórt og fjølbroytt, tí allur heimurin er á teldum og telefonum. Føroyska málið er eitt lítið mál, sum stóðugt er undir trýsti frá øðrum málum, og alheimsgerðin hevur við sær, at børn og ung – og eisini vaksin – lesa, hoyra,

tosa og skriva alt meira enskt og danskt. Millum annað tí er stórliga brúk fyri góðum føroyskum miðlum, sum geva tað føroyska tilboðið til føroyingar.

Næsta málið hjá Miðlahúsinum verður at røkka útlendskum lýsingakrónum, so at rensið ikki bert er ein veg. Tað er ein framtíðar avbjóðing, sum vit hava tikið á okkum.

Blaðútgáva er undir trýsti, tí kappingin frá nýggjaru miðlum er hörð. Fólk lesa tó framvegis bløðini, og javnan sæst, hvussu bløðini kunnu seta dagsordan í samfelagnum. Nógvar søgur byrja í bløðunum, har tær kunnu fáa góða og grundiga viðgerð, og síðani liva tær víðari í øðrum miðlum.

Í dag er neyðugt við blaðútberingartuðli, og nú verður hesin stuðul veruleiki. Skeivleikarnir, sum hava verið seinastu 10-15 árini, hava havt sína ávirkan, og að almenna er farið avstað við alt ov nógvum lýsingakrónum. Tí er neyðugt, at privatu miðlarnir verða styrktur, og miðlastuðulin er ein bati.

Manglandi politiskur vilji

Tað tykist ikki, sum at politiski myndugleikin er serliga áhugaður í sterkum miðlum, og politikarar brúka stundum ódamligar hættir at leggja miðlar undir trýst. Tað upplivdi eg millum annað í viðgerðini av miðlastuðlinum, har lögtingsformaðurin á tingsins røðarapalli skulds setti meg fyri at hava hótt hann. Hetta gjørdi hann uttan at kunna vísa á ítøkiliga dømi ella vísa dokumentation fyri pástandinum. Tað var ein ómanslig framferð av einum manni, sum eigur at hava hægstu tign í landinum, og tað vísti í grundin bara, at politakarar ikki ynskja sterkar miðlar og tola ikki, at miðlarnir stundum hava kritiska viðgerð av teimum.

Løgmaður, sum varðar av føroysku miðlum, hevur ikki vístu bløðunum nakran ans. Hann virðir ikki bløðini

so frætt, at hann vil mæta á fundi at viðgera støðuna, og tað er langur vegur til, at lögmaður fer at bøta um korini hjá miðlum at virka undir. Tað er ein løtt loysn at renna undan og fjala seg, men tað er ikki rætta loysnin fyri føroyska samfelagið, sum hevur brúk fyri sterkum miðlum á føroyskum máli.

Stundum freistast tú til at halda, at samgongan ikki vil gera nakað við tey tingini, sum eru skeiv, men heldur vil broyta alt tað, sum riggar væl frammanundan. Samgongan vil heldur broyta umstøðurnar í ali- og fiskivinnuni heldur enn at hyggja eftir teimum almennu stovnunum, sum ikki rigga, og gera nakað við tær hópisleysu almennu útreiðslurnar til eitt nú nevndarlimir í almennum nevndum.

Hetta er nakað, sum miðlarnir hava víst á, og her eru til dømis bløðini góð til at føra kritiskan journalistikk.

Framtíðin bíðar

Tað hava verið nógvar góðar løtur hesi næstan 20 árini, eg havi starvast á Sosialinum, men tað hava eisini verið onkar óhugaligar løtur, tá ið neyðugt hevur verið við keðiligum avgerðum ella annað.

Ein av teimum tungastu løtum var, tá ið vit skiltust frá Jan Müller, sum var ein drívmei á Sosialinum í drúgt

áramál. Hann var gevandi og inspirerandi persónur, sum leiddi Sosialin upp á tindin í føroyska miðlaheiminum. Hansara avrik sum blaðstjóri var framúr, og hann var persónur, sum skapti samanhald og positivitet rundan um seg. Umstøðurnar broyttust, og tað endaði við, at Miðlahúsið og Jan Müller gingu hvør sína leið. Tað var stórur missur – eisini á tí persónliga økinum – og stundum kennist framvegis saknur í Jan og hansara góða lyndi í Miðlahúsinum.

Nú Sosialurin heldur 90 ára dag, blómar kreativiteturin í Miðlahúsinum, og Sosialurin kann saman við nýggju familjuni – in.fo, Vikublaðnum, Rás2 og Miðlahúsinum sjálvum – gleða seg til komandi dagar, har nýggjar avbjóðingar og nýggir móguleikar bíða. Miðlahúsið hevur verið við í fremstu røð, tá ið tað hevur snúð seg um nýggja tøkni og móguleikar, og tað ætla vit eisini at verða frameftir.

Í Miðlahúsinum eru vit til reiðar at bjóða framtíðini av, og tað kunnu vit gera vitandi, at vit hava so góð og røsk starvsfólk í okkara legu. Starvsfólkini hava verið orsøkin til framgongdina gjøgnum árini – bæði starvsfólkini í Miðlahúsinum, og fólkini kring landið, sum eru knýtt at Miðlahúsinum.

Gjøgnum árini hava nógvar dugnalig starvsfólk havt sína gongd á Sosialinum og seinni Miðlahúsinum. Nógvar av hesum eru farin víðari og eru blivin profilar í føroyska samfelagnum. Vit eru fegin um, at vit eisini hava verið við til at givið hesum fólkum, sum vit framvegis meta sum vinfólk av húsinum, ein móguleika á okkara arbeidsplassi.

Umstøðurnar eru stóðugt skiftandi, men vit hava víst, at vit kunnu tillaga okkum og menna okkum til nýggjar tíðir. Soleiðis verður eisini frameftir. Og meðan vit nú feira 90 ára dagin hjá Sosialinum, kunnu vit staðfesta, at Miðlahúsið er brynjað til framtíðina.

**Tað tykist ikki,
sum at politiski
myndugleikin er
serliga áhugaður í
sterkum miðlum**